

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 10:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fomhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groenheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Stoep; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kuat, Arnhem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr G. Meima, Groningen; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thij, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wiejenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Broestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERDAAN & LE COINTRE, Goes

Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f7.50 per jaar.

Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

Tot nadere aankondiging is het adres van den Eindredacteur: DUITSCHE KAMPWEG, WOLFHEZE.

INHOUD: Uit de Schrift: Tegenspraak (Hand. 28:22). — Kerkelijk Leven: Verbetering van het kerkgezag. De nieuwe kerkengroepen. Vernieuwde kerk. Handelsblad-functies. — Perschoor. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

UIT DE SCHRIFT.

Tegenspraak.

Maar wij besleuten wel van u te hooren, wat gij gevoelt; want wat deze sekte aangaat, ons is bekend, dat zij overal wordt tegengesproken. Hand. 28:22.

Zou iets zoo verlamdend op de ziel werken als aanhoudende en algemeene tegenspraak?

Toch heeft een ziel, die door wedergeboorte christen is, niet anders te wachten.

De Joden te Rome wisten niet veel van het christendom af.

Maar dat wisten zij wel, dat het christendom, of gelijk het in hun mond heet „deze sekte“, overal wordt tegengesproken.

Dat is kenmerkend voor het christendom.

Dat is een teken van zijn welstand.

Zwijgt de tegenspraak, dan is het ziek.

Immers, dan zou het christendom zich van Christus afbuigen.

Deze toch is door den Vader gezet tot een teken, dat wedersproken zal worden.

En treedt het christendom een periode van overwinning binnen, dan verstomt de uiterlijke tegenspraak wel bijna geheel, doch de innerlijke tegenspraak blijft.

Het hart wil geen genade ontvangen.

Het wil niet door zelfovergave aan Christus het eeuwige leven beërven.

Het stelt tegenover elk van Gods geboden een eigen gebod.

Dat steeds maakt den tweestrijd in het binnenste van den geloovige zoo zwaar.

Dat mat u, o ziel, die Jezus liefheeft, soms zoo doodlijk af.

Komt echter bij die tegenspraak van binnen uit nog tegenspraak van buiten af, dan schijnt het u of uw positie onhoudbaar wordt.

Dan zucht gij, dat gij een dezer dagen zult omkomen.

En op een tijd, waarin de tegenspraak van alle kanten op u afstormt, hebt gij u voor te bereiden.

Gij doorleeft er thans reeds iets van.

Alles duidt er op, dat in dit opzicht de dagen der apostelen wederkeren.

Het christendom staat weer op het punt een „sekte“ te worden, welke overal wordt tegengesproken.

En hoe zal het u daaronder te moede zijn?

Wanneer een volksredenaar van uit de gehoorzaal op den voet wordt tegengesproken, wanneer de interrupties hem om de ooren vliegen, wanneer hij door den een na den ander uit het publiek voor een leugenaar wordt gescholden, zal hij niet van het woord afzien, zal hij niet door een achterdeur in de eenzaamheid verdwijnen.

Zal zoo de tegenspraak ook u niet verhinderen te getuigen van Christus?

Zult gij niet stil uw weg door het leven vervolgen?

Zult gij uw Heiland door uw niet-belijden niet verloochenen op voorwaarde, dat men u ongemoeid laat?

Of erger nog: zult gij niet aan uzelf gaan twijfelen?

Zal deze vraag u niet telkens martelen: zou de heele wereld nu ongelijk hebben en ik niet nog een kleine groep gelijk?

Hoe verstaat gij door hierover te peinzen de worsteling, welke onze jonge menschen in onze dagen hebben?

Zij zien met hun jeugdige scherpe oogen het aankomen, dat heel de wereld tegenover hen staat.

Dat, zoo zij zich bij u aansluiten, zij overal op aarde tegenspraak hebben te duchten.

Hoe ontmoedigend moet dat voor hun idealisme zijn!

Ziel, die den strijd met de tegenspraak kent, vergeet om uzelf die jeugdigen niet.

Denk eraan: zij hebben het zooveel harder te verduren dan gij.

Strijd dan niet alleen voor uzelf, maar strijd met hen mee.

Strijd met hen mee, niet door een houding aan te nemen alsof u die strijd vreemd is.

Maar door hen mee te nemen naar het slagveld van uw eigen hart.

Door uw ziel voor hen te openen.

Hoe verklaarbaar is het ook, dat men het christendom zoo transformeert, omvormt en vervormt, dat het van tegenspraak verschoond blijft!

Hoe begrijpelijk, dat men het evangelie zoo omsmelt, dat het aanvaardbaar wordt voor de egoïstische mensch!

Doch indien gij in oprechtheid den naam van Jezus noemt, sta af van zulk christendom.

Het christendom van de tegenspraak zij het uwe.

Als gij dicht bij Christus leeft, zal de tegenspraak u niet meer lastig zijn.

Omdat Hij het wedersproken teken is, heeft hij de ijzeren punten van de tegenspraak voor u afgeslepen.

Overal tegengesproken!

Maar door Christus gehandhaafd!

En is Christus niet meer dan heel de wereld?

Zijn zij, die vóór u zijn, zoo beschouwd, niet meer dan die tegen u zijn?

Ziel, zeg het tot uzelf, dat gij waar de tegenspraak al stouter wordt, dichter bij Jezus moet schuilen.

Zeg het tot onze jonge menschen, dat de vleugelen van Christus beter de pijlen van de tegenspraak afweren dan eenig schild.

Zeg het tot hen, die het karakteristieke van het christendom willen afvlijen en toch christen blijven, dat Christus een sterke Toren is ook tegen de projectielen van de tegenspraak.

O, mijn ziel, leef uit het woord: wie zal beschuldiging inbrengen tegen de uitverkorenen Gods?

HEPP.

KERKELIJK LEVEN.

Verbetering van het kerkgezag.

Ook op de Synode van de Ned. Herv. Kerk is de verbetering van het kerkgezag ter sprake gekomen.

De Nederlandsche Organistenvereniging had een verzoek ingediend om een onderzoek te willen instellen naar de mogelijkheid van verbetering van den kerkzang.

Op de lijst van desiderata stonden onder meer: de psalmen te drukken in hedendaagsch notenschrift; den rythmischen zang in te voeren; moeilijke en verouderde melodien door andere te vervangen.

Dezelfde wenschen zijn, gelijk men weet, reeds in den boezem der Gereformeerde Kerken geuit.

De Synode van Groningen zal in 1927 over enkele ervan hebben te handelen.

Moge deze zaak aldaar een gunstiger verloop hebben dan in de Haagsche Synode.

In de Haagsche Synode was een minderheid en een meerderheid in de commissie van advies.

De minderheid wilde op voorstel van de classis Edam een commissie voor deze aangelegenheid benoemen.

De meerderheid voerde praktische bezwaren aan en meende ook „dat inwilliging van het verzoek allicht een algeheele oplossing van de quaestie van den gemeentezang in den weg zou staan“.

Wat met dit laatste bedoeld is, laat zich slechts gissen.

De Synode vereenigde zich met het advies der meerderheid.

Zoo is deze kwestie daar voorloopig van de baan.

Toch hebben we ook hierin weer een blijk te zien, hoe men al meer begint te gevoelen, dat het met het kerkgezag niet in orde is.

Inzonderheid bij ons, Gereformeerden, behoort de zaak te wegen.

Wij hebben op velerlei gebied de sporen van vandalisme in ons kerkelijk leven, door latere niet door Gereformeerden geest bezielden geslachten in het stijlvolle gebouw onzer vaderen aangericht, doen verdwijnen.

Het religieuze ging daarbij — en zeer terecht — voorop.

Maar laat nu het aesthetische volgen.

Want in de kerk heeft de schoonheid wel een dienende plaats, maar dan toch een plaats.

Wij hopen daarom dat de drang tot verbetering van het kerkgezag onder ons al krachtiger wordt.

Dit is voor ons — want het perspectief mag niet uit het oog verloren worden — geen reformatisch vraagstuk van den eersten rang.

Maar al is het er een van tweede orde, daarom is het niet van gewicht ontbloot.

Het mag ons niet onverschillig zijn hoe wij den Heere loven.

Het beste is voor onzen God niet goed genoeg.

Onze pers make ook in deze ons volk rijp, voor-zoover het nog niet rijp is.

De nieuwe kerkengroep.

De schismatische kerken van Amsterdam-Zuid en Zandvoort hebben zich dan thans vereenigd tot een nieuwe kerkengroep.

De akte van federatie luidt:

De Kerken van Amsterdam-Zuid en Zandvoort besluiten, dat zij, gezien hare geschiedenis tot op dit oogenblik, met elkander het kerkverband herstellen en dit verband zullen onderhouden in de eenheid der belijdenis overeenkomstig de Drie Formulieren van Eenigheid en wat de kerkregering betreft, overeenkomstig de kerkordening van Dordrecht, laatstelijk herzien op de Gen. Synode der Geref. Kerken in Nederland, gehouden te Utrecht in 1905, waarbij zij als bindend houden de bepalingen der Geref. Gen. Synodes tot en met die van Utrecht in 1923, evenwel zich voorbehoudend een nadere beslissing omtrent de conclusies der Gen. Synode van Utrecht in 1923, vervat in artikel 127 harer Acta. (Dit betreft het vrouwenkiesrecht te Zandvoort.)

Voorts spreken de beide kerken nadrukkelijk uit, dat zij van harte begeeren, weder te worden opgenomen in het verband der Geref. Kerken in Nederland, zoodra deze Kerken terugkeeren tot ongerepte trouw aan de Drie Formulieren van Eenigheid en onverzwakte handhaving der geldende Kerkordening.

Namens den kerkeraad van Amsterdam-Zuid:

(w.g.) J. G. GEELKERKEN, praesens.

(w.g.) H. VAN LUIN, scriba.

Namens den kerkeraad van Zandvoort:

(w.g.) H. C. VAN DEN BRINK, praesens.

(w.g.) K. W. VAN DER TOORREN, scriba.

Amsterdam—Zandvoort, Juli 1926.

Op drie dingen willen wij hier wijzen.

Allereerst, dat deze kerkengroep zich geen naam geeft. Natuurlijk staat dit aan haar zelf. Op den duur zal het echter wel noodig blijken de „anonymiteit“ prijs te geven. Dat men er niet reeds nu toe is overgegaan levert moeilijkheid op voor hen, die het liefst de kwalificatie „schismatiek“ niet meer zouden gebruiken, niet omdat deze onjuist is, maar omdat de betrokkenen er ergernis aan nemen. Op het oogenblik valt hieraan echter weinig te veranderen. Eerst als de betrokkenen te kennen geven hoe zij genoodd willen worden, kan men hen bij den naam aanspreken, welke hun gevallen is.

Voorts komt hierdoor aan het licht, dat, wat de schismatieke kerk van Zandvoort betreft, het begin van het schisma niet te zoeken is in de besluiten van de Synode van Assen in 1926, maar in de beslissing van de Synode van Utrecht in 1923 in zake het vrouwenkiesrecht, door een plaat-

reisje naar Den Haag

Wantschoten de me...

er men zich eenig...

of een dege...

NIUM wil aanscha...

e coll. (ruim 100...

ele grootere w...

eder wat hij w...

bij aankoop reisk...

1 vergoed en g...

cordt nagekomen.

A. RIPPEN

r. v. h. Huis Man...

stemmer Mij., Toenk...

instraat 42, DEN HA...

stingen op aanvra...

Levering franco.

selijke kerk zonder advies van het kerkverband ingevoerd. De schismatische kerk van Amsterdam-Zuid, welke totnogtoe tegen deze beslissing geen bezwaar had, althans niet openbaar maakte, heeft zich in deze aan de schismatische kerk van Zandvoort gekonformeerd. De heterogeniteit in den oorsprong van het schisma laat zich uit deze akte van federatie duidelijk aflezen.

Eindelijk wordt hierin aan onze Gereformeerde Kerken ten laste gelegd, dat zij zijn afgeweken van de „ongerepte trouw aan de Drie Formulieren van Eenigheid en onverzwakte handhaving der geldende Kerkenordening“. Anders zou er immers van terugkeeren daartoe geen sprake behoeven te zijn. En hoewel de schismatische kerken verklaren, dat zij van harte begeeren, weder opgenomen te worden in het verband der Gereformeerde Kerken in Nederland, stellen zij daarbij de konditie, dat onze kerken het schismatische standpunt zullen innemen. Op die wijze willen wij ons natuurlijk met elke kerk, ook met de Roomsche, de Luthersche, de Hervormde, ja met alle religieuze groepen en kringen vereenigen. Zij behoeven eenvoudig op ons standpunt te gaan staan en niets staat de vereeniging meer in den weg. Maar daarom juist beteekent die laatste alinea weinig of niets.

Intusschen kregen de schismatische kerken door dit besluit een eenigszins vaste formatie.

Een groot deel der Kerkenorde kunnen zij niet nalaten, want kunnen zij op het oogenblik niet anders dan een fragment van een classis vormen, van Particuliere en Generale Synodes kan in het geheel niet de rede zijn.

Zoo bijden zij een geschikt voedingsbodem voor het independentisme.

Waar deze richting zich toch reeds in haar midden deed gelden, zal het hard roeien zijn om uit die vaargeul te komen.

Hozeer wij het ook betreuren, dat dit schisma bestond, kunnen we de vorming van deze kerken tot een kerkengroep toch met waardeering gadeslaan.

De verhoudingen worden er gezonder door.

De Gereformeerde en de schismatische richting — welke laatste wij niet vereenzelvigen met de leden der schismatische kerken — behooren niet bij elkander.

Dit zal wel hoe langer hoe duidelijker worden. Dat daarom beide haar positie tegenover elkander bepalen, kan niet anders dan verhelderend en zuiverend werken.

Hoe spoediger dit zijn beslag heeft gekregen, des te spoediger zal ook de bitterheid, welke nu nog al eens aan het woord komt, wijken.

Hebben wij de schismatieken als dwalende broeders te beschouwen, wij mogen toch ook niet vergeten, dat zij broeders zijn.

Voorloopig zal zeker nog veel over het bedenkelijke van die dwaling moeten gehandeld.

Ernstig dient gewaarschuwd, opdat niet meerderen zich door die dwaling laten meeslepen.

Maar ofschoon dat in het begin moeilijker valt dan later, legge men ook nu reeds, evenmin als tegenover christenen van andere richting, tegenover de aanhangers der schismatische richting het broederhart het zwijgen op.

Vooraf neme men hen in zijn voorbede op.

Het oordeel over de dwaling mag niet verzwakken. De dwalenden moeten evenwel een groote plaats in ons hart en gebied innemen.

— Vermoedelijke duur.

Telkens komen er berichten over den vermoedelijke duur van de voortgezette Synode, welke D.V. 31 Augustus aanvangt.

Eerst heette het, dat zij wel drie weken zal vragen.

Later dong men af tot één à anderhalve week.

Beide berichten kwamen natuurlijk van „weltingelichte zijde“.

Dat men hier op zijn hoede moet zijn voor de addertjes, welke er onder het gras spelen, behoeft nauwelijks gezegd.

Daarom kan het geen kwaad even uit te spreken, dat naar den vermoedelijke duur der voortgezette Synode slechts gegist kan worden.

En gissen doet missen.

Elke maatstaf van berekening ontbreekt.

Vooraf dienen eerst de gravamina, welke zullen worden ingebracht, te worden afgewacht.

Dat de zaken van Ds van den Brink en van Dr. Koppenaal, die zich buiten het kerkverband hebben geplaatst, niet meer rechtstreeks ter Synode kunnen komen, zal de Synode vanzelf wat bekorten.

Maar hoeveel tijd de andere zaken vragen, kan moeilijk geprofeteerd.

De Synode moet aan den eenen kant dengelijke werk leveren. Aan den anderen kant zal zij ook den noodigen spoed hebben te betrachten, wijl de leden niet nogmaals voor vele weken uit hun werkring kunnen uitbreken en wijl anders ook de goede voortgang van ons kerkelijk leven te zeer zou worden gehinderd.

Dit behoeft evenwel de Synode niet te worden voorgehouden.

De zaak van Ds van den Brink is conscientieus.

Mochten er nog andere berichten over den duur der Synode komen, dan gelieve men te bedenken, dat het thans voorvele bladen komkommertijd is.

— Handelsblad-fantasieën.

Vroeger zei men onder ons: als de verkiezingen in het zicht zijn, staat de liberale pers voor niets. Tegenwoordig behoort er aan te worden toegevoegd: en als er kwesties zijn, welke verband houden met het kerkelijk schisma.

Vooraf „Het Handelsblad“ wil zoomin in het kerkelijke als in het politieke ten de achterblijven. Toen wij indertijd over het kerkelijk jus inquisitionis, het recht van onderzoek schreven, lieten we de opmerking voorafgaan, dat de liberale pers daarvan wel misbruik zou maken, en ons artikel zou uitleggen in een zin, waartegen wij bij voorbaat protesteerden.

Wij gebruikten dezen term alleen in de beteekenis, waarop het onderteekeningformulier voor predikanten slaat, maar wezen uitdrukkelijk af, dat het onze bedoeling zou zijn om op ketterijacht uit te gaan.

Wij kenden echter de liberale pers te goed, dan dat wij ook maar een enkel oogenblik geloofden, dat zij met deze verklaring bij de voorlichting van haar lezers rekening zou houden.

Integendeel, we meenden, dat zij die door ons gewraakte beteekenis juist ons zou toedichten.

Zoo is het ook uitgekomen.

Verschillende malen zijn wij door de liberale pers op grond van dat artikel den volke als ketterjagers voorgesteld.

Deze week nog stond het „Handelsblad“ ruimte af aan een medewerker, die debiteerde: „Prof. Dr. V. Hepp reeds eenigermate bekend door zijn roep om het jus inquisitionis, het inquisitie-recht, in de Gereformeerde Kerken uit te oefenen, ten einde hen, die in het verborgen ketterij mochten zijn, uit het verborgen op te delven...“ (Spatieering van ons).

Nu ergert men zich niet over iets, waarop men van te voren gerekend had.

Men glimlacht er eens om.

Wij noemen de bewering van dien medewerker dan ook maar vergoelijkend: fantasie.

Zelfs constateeren wij met zekere voldoening, dat ons artikel als bliksemalleider heeft mogen dienen voor de Deputaten, door de Synode benoemd, om kerkelijke vergaderingen, welke in moeilijkheden verkeerden, van advies te dienen.

Vroeger werden ze door de liberale pers als groot-inquisiteurs uitgekroten. Men dacht hun zelfs de namen van beruchte Spaansche inquisiteurs toe.

Ons artikel schijnt daaraan als bij tooverslag een einde te hebben gemaakt.

Dat stemt tot tevredenheid.

Dezen Deputaten wordt toch al genoeg naar het hoofd geslingerd. Wie iets van hen kan afleiden, doet dat niet ongaarne.

Alleen stelt het ons teleur, dat de fantasie van den medewerker van het „Handelsblad“ zoo armelijk voor den dag komt.

Waar hij aan het fantasieeren sloeg, had hij er toch wel iets sensationeelers van kunnen maken!

Waarom b.v. niet gefantaseerd, dat wij bezig waren een fonds te vormen, waaruit tien-stuiversmannen, die „verborgen ketterij“ aanbrengen, worden gehonoreerd?

Waarom er nog niet bij verzonnen, dat op het hoofd van „verborgen“ medewerkers aan liberale bladen de som van duizend gulden is gezet?

Nu vergenoegt de medewerker van het „Handelsblad“ er zich mee, te onderstellen, dat wij in ons artikel over „De Kerkelijke Goederen“, het Zandvoortsche geval op het oog hadden.

Zijn journalistieke duim schijnt vel over heen te zijn.

Met veel moeite kan hij er wel iets uitzuigen. Maar het blijft toch een bedroefd beetje.

Arme fantasie!

HEPP.

PERS-SCHOUW.

De Droom van „De Maashode“.

Gelukkig zijn niet alle menschen zoo bang voor de psycho-analytische school, dat zij zich schamen om hun dromen te vertellen. Dromen zijn altijd interessant; en ze zijn nooit bedrog, want ze openbaren den binnensten mensch. De dromen van prof. Visscher zijn bekend in de theologische wereld van Nederland. En dezer dagen is „de Maashode“ bezig, door in den droom te gaan de wakenden uit den droom te helpen. Tenminste, de poging is er.

Ziehier het geval. Het roomsche blad, dat zich met de kwestie-Geelkerken nog al eens ingelaten heeft, schrijft nu een artikel, onderteekend: P. v. Dorp. Het slot luidt:

Mag ik ten slotte een droom vertellen?

De nieuwe Synode was bijeen. Er heerste een ernstige en plechtige toon. Want na veel beroering waren aller harten op ernst gestemd. Men sprak kalm en beraden, maar stonnie stilde viel in de zaal, toen de grijze voorzitter elandijk, na alles aangehoord te hebben, oostend en sprak: „mijnne dierbare broeders!“

Dwalen is menscheijk en uit al de besprekingen is gebleken, dat een stroom van uwerheid over onze kerken gekomen is door een kleine verandering op de vorige Synode. Een klein misverstand heeft soms groote gevolgen. We zijn nu eenmaal niet onfeilbaar

en wij verbergen het niet, dat wij aan dwalingen onderworpen zijn. Welnu op de vorige Synode hebben we, helaas, geen onderscheid gemaakt tusschen de onfeilbare Schrift en de feilbare Schriftverklaring. Dientengevolge hebben we eenige onzer dierbare broeders als ketterij vervolgd en beleedigd. We hadden er geen reden toe, zoals na deze besprekingen, voor ons allen nu duidelijk is geworden. Gaarne betuigen wij nu voor God ons diepste leedwezen. Onze vorige Synode was een verloochening van het Protestantisme, want we huldigen een onfeilbaar leergezag, hetwelk onze dierbare voorvaders toch met zooveel moed en lijden hebben afgezworen. We hebben nu de zaken kalmer en rijper bekeken. En wat is na veel gebeden het resultaat? We mogen het kort zoo zeggen: we hebben geen afdoende redenen om Genesis 2 en 3 anders dan letterlijk te verstaan, doch we kunnen ons voorstellen, dat eenigen daartegen bezwaar hebben. Zij bekennen echter gaarne, dat zij geen afdoende gronden voor een tegenovergestelde verklaring kunnen aanvoeren. Daarom stel ik voor om de letterlijke beteekenis van Genesis 2 en 3 te blijven handhaven voor onze belijders, dus bij predikaties en Catechesaties, tot dat misschien een beter Bijbelinzicht iets anders mocht leeren.

Een geweldig, minutenlang applaus van goedkeuring brak los. Achteraan stond een kandelhaasheer, die door den storm van handgeklap met forsche stem riep: „Amen“.

Ik hoorde nog: „Ja“ Geelkerken!

Mogen wij probeeren, „De Maashode“ en zijn droomer even uit den droom te helpen? Wat het blad droomde over de „nieuwe synode“, dat heeft de „oude synode“ van Assen, begin 1936, reeds tot werkelijkheid verheven. Daargelaten de grjsheid van den voorzitter, en de aanspraak aan de leden, en het zelfverwijt van inquisitie, heeft die synode al lang zeer nadrukkelijk, en op verzoek, nog eens zeer opzettelijk, uitgesproken, dat zij niet onfeilbaar is, dat haar Schriftverklaring feilbaar is, en dat ieder, die maar argumenten heeft, ertegen inbrengen mag, zooveel hij wil. Al wat de schrijver, die zijn droom vertelt, dan ook ter inleiding opmerkte over die synode, die haar uitspraken onfeilbaar achtte en met de Schrift gelijk stelde, is dan ook pure verdrinking; het is „maar een droom“, het laat wel zien, wat er in den droomer is, maar het spreekt niet zuiver over de wereld, die daar buiten de ziel des droomers zich beweegt. Als de schrijver in „De Maashode“ de moeite genomen had, te lezen, wat de synode zelf geschreven heeft in plaats van af te gaan op looze beweringen van dezen en genen, dan zou hij zijn droom niet verteld hebben, maar gezegd hebben: „gaarne betuig ik mijn diepste leedwezen; deze tegenwoordige droom was een verloochening van de waarheid omtrent het protestantisme, want het huldigt geen onfeilbaar leergezag, hetwelk hun dierbare vaders tegenover de mijne met zooveel moed en lijden hebben afgezworen. Ik zal voortaan de zaken kalmer en rijper bekijken.“

Als de auteur, met wien ik eens allerprettigst correspondeerde, het niet geloofde, dan moet hij maar de officieele stukken bestellen bij den heer J. H. Kok te Kampen.

Hensch, de kern van wat hij van de „nieuwe“ synode droomde, was werkelijkheid in de „eerste“. Alleen ontbrak de heer, die amen riep. Dit amen, ach, het was maar een droom.

Gereformeerde prediking.

Prof. Mr. D. P. D. Fabius schrijft een „ingezonden stuk“ in de „Geld. Kerkb.“, waaraan wij dit ontleenen:

Soms schijnt een predikant te meenen, dat uit leerstellig oogpunt tegen zijne bediening van het Woord geene bedenking is te maken, indien daar bij alle afwijking van de Gereformeerde waarheid wordt gemist.

Mi, ware te zeggen, dat wellicht ook dan — in zekeren zin — nog alles ontbreekt.

Uiteraard verlang ik niet naar preken, die volgesloopt zijn met Gereformeerde leerstukken.

Maar wie steeds preken levert, die ook door een niet-Gereformeerden predikant konden zijn gehouden, bevestigt en ontwikkelt de Gereformeerde belijdenis niet, maar ondermijnt die veeleer.

Men leeft niet in, niet uit het Gereformeerde beginsel.

Het euvel komt niet alleen onder de Gereformeerden voor. Ook onder de anderen, die den naam met nog een bijvoegelijk naamwoord verrijken. Als ik het wel zie, is het bij sommigen opzet, omdat ze een zekere ziekte onder de leden hebben, die te herkennen valt aan de spreuk, dat „christen hun naam, en gereformeerde hun bijnaam“ is (soms zeggen ze dat tegelijk met een zucht in de richting van Kant, die er smakelijk om lachen zou), of omdat ze meenen, dat gereformeerde preken hetzelfde is als excerpten geven van hoofdstukken uit de gereformeerde dogmatiek; en is het bij anderen oomaan, deels te verklaren uit de omstandigheid, dat het voor alle menschen (van andere faculteiten ook) moeilijk is consequent te denken en populair te spreken, deels ook uit de tegenwoordige regeling van het predikantschap, die, naar ik vrees, op groote ellende uit zal loopen, omdat geen mensch ALLES goed kan doen, wat van een predikant zoo al gevraagd wordt.

Dit is somber, zal iemand zeggen.

En gelijk heeft hij.

Dezelfde

Het ker
Was in
kiezing h
niet de
waarheid
en reeds
richtten te
En zijn
sporen in
De Com
van gelijk
voeren, z
Maar zij
Toen de
zeide mij
Kerk, en
wikkeld
afgezet
dikte.

Dus de G
predikers?

Voor La
voor Room

Waarsch
gebied al
Gereforme

Sprekend
verzwakkin

hins nog:

Waarhos
Toen De

zoude hij
predikant

vangen. De

Maar toen
ambtelijke

naar mij
en gaf de

konde zij
gansche g

aanspraak
bezette.

Gelijk D
geschreev
lag, thuis

In „Fries
ds H. S. B

Ook in
de onrust

Zuid kenn

vooral goe

beroept me

van de Ge

moest we

der beslis

aan, om

gaat men

langs een

deze man

juist niet

autoriteit

— kan ge

sterdam:Zi

ben gesch

hart van

C. Koppen

die ook a

bezig is, i

die plechtig

Er begin

den weerzi

kant, waar

en haar b

„weezinwi

Het is go

het hoofd h

weiden aan

Het is

Zuid en v

de Belijder

en ongeho

gen den ba